

Kilwater

Szkolne Koło Ligi Morskiej i Rzecznej w Szkole Podstawowej im. Władysława Rdzanowskiego w Radziejowicach

„Kilwater” w Pucku

10 lutego 2019 r. odbyły się w Pucku obchody 99 rocznicy zaślubin Polski z morzem. W celu upamiętnienia, tego bardzo ważnego momentu w dziejach naszej ojczyzny, na pucki rynek przybyli przedstawiciele środowisk politycznych, stowarzyszeń, oficerowie Marynarki Wojennej oraz Polskiej Marynarki Handlowej. Była też Orkiestra Reprezentacyjna Marynarki Wojennej, przedstawiciele Ligi Morskiej i Rzecznej, liczne poczty sztandarowe, harcerze i wielu okolicznych mieszkańców.

fot. Grażyna Haude

Po wciągnięciu flagi na maszt i odśpiewaniu Mazurka Dąbrowskiego, wszystkich zgromadzonych powitała Hanna Pruchniewska – burmistrz miasta Pucka oraz kpt. ż.w. dr **Andrzej Królikowski** - prezes LMiR. Następnie wszyscy przemaszerowali do Fary pw. św. Apostołów Piotra i Pawła, gdzie podczas mszy świętej odprowadzanej przez arcybiskupa metropolitę gdańskiego **Słwoja Leszka Głódzia** wręczono odznaczenia Związku Piłsudczyków RP.

Następnie udaliśmy się do portu rybackiego w którym kontynuowano uroczystość.

Ważnym punktem programu było wręczenie najwyższych odznaczeń LMiR, a mianowicie pierścieni Hallera oraz krzyży Pro Mari Nostro.

fot. Grażyna Haude

Przed pomnikiem gen. Józefa Hallera liczne delegacje złożyły wieńce.

fot. Grażyna Haude

Niestety z powodu awarii śmigłowca nie zrzucono wieńca na wodę Zatoki Puckiej.

fot. Irena Dębińska

Uroczystość ta jest bardzo ciekawym wydarzeniem, w którym warto uczestniczyć.

Samanta Kościńska

Zaślubiny Polski z morzem w Pucku

Na mocy postanowień traktatu wersalskiego, podpisanego 28 czerwca 1919 r., Polska odzyskała ziemie pomorskie zagarnięte podczas rozbiorów. Przyznano nam wówczas 147 kilometrowy (licząc łącznie z Półwyspem Helskim) odcinek gospodarczo zaniedbanego wybrzeża morskiego.

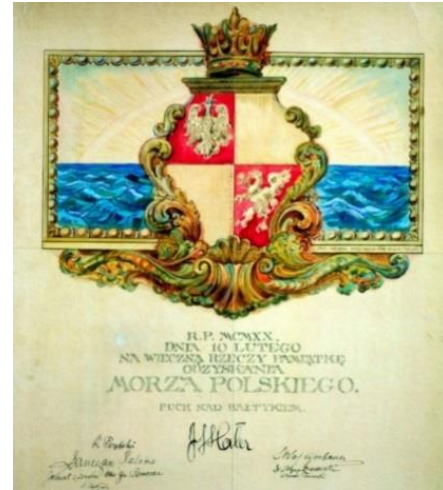
10 luty 1920 r. to symboliczny dzień powrotu Rzeczypospolitej nad Bałtyk. W Pucku zorganizowano zaślubiny Polski z morzem. Na uroczystość przyjechały najważniejsze osoby w państwie, między innymi: generał Józef Haller – dowódca Frontu Pomorskiego, minister spraw wewnętrznych - Stanisław Wojciechowski, wicepremier - Wincenty Witos, minister spraw zagranicznych - Ignacy Daszyński, wojewoda pomorski - Maciej Rataj, kontradmirał Kazimierz Porębski oraz dyplomaci: szef misji brytyjskiej i attaché wojenny USA. Wśród osób zasłużonych dla Polski i morza byli: Antoni Abraham – kaszubski działacz niepodległościowy, generał Kazimierz Sosnkowski, Henryk Dobrzański – legendarny major „Hubal”, malarz Leon Wyczółkowski.

Fragm. gazetki szkolnej (wyk. członkowie koła LMiR)

Był ciepły dzień i padał deszcz. Kaszubi twierdzili, że to Pan Bóg błogosławi najlepsze połowy na Bałtyku. Po godz. 13-ej w porcie, pod pięknie udekorowanym namiotem, odbyła się Msza Święta. Celebrował ją dziekan polowy Antoni Rydlewski, natomiast kazanie wygłosił ksiądz Józef Wrycza – dziekan Frontu Pomorskiego. Na maszt została wciągnięta, poświęcona podczas mszy, Bandera Polska. Obok niego stał kaszubski rybak z wiosłem na ramieniu oraz młody marynarz nowej wojennej marynarki polskiej. Po dokonaniu przeglądu wojskowego, przy dźwiękach hymnu narodowego i huku 21 dział armatnich, Józef Haller wygło-

sił te słowa: „Dzisiaj od wiernego Kaszuby strażnika tego Bałtyku odbiera morską straż polski marynarz. Na znak ślubu Bałtyku z Rzeczypospolitą wrzucam jeden z pierścieni danych mi przez polską ludność Gdańska w nurty Bałtyku.” Morze było częściowo zamrożone, lód łamał się pod końskimi kopytami. Platynowy pierścień potoczył się po lodzie i zniknął w wodzie.

Akt zaślubin Polski z Morzem

Wszyscy życzyli sobie szerszego dostępu do morza, a także, aby Gdańsk stał się znowu polskim miastem.

Na pamiątkę tego wydarzenia wbito w morze słup z wizerunkiem orła Jagiellonów oraz napisem „Roku Pańskiego 1920, 10 lutego Wojsko Polskie z generałem Józefem Hallerem na czele objęło na wieczne posiadanie polskie morze”. Delegacja Sejmu w fale morskie wrzuciła wieńiec.

Maciej Skolmowski

źródło: Józef Haller „10 luty 1920” (Czesław Skonka „Na szlakach błękitnego generała”)

Daniel Duda, „Zaślubiny Polski z Morzem”,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Zaślubiny_Polski_z_morzem

<https://dzieje.pl/aktualnosc/zaslubiny-polski-z-baltykiem>

Sylwetki ludzi morza

Gen. **JÓZEF HALLER** urodził się 13 sierpnia 1873 r. w Jurczycach pod Krakowem. Był synem arystokraty Henryka Hallera von Hallenburg i Olgi Tretter. Wczesne lata dzieciństwa spędził na wsi. W domu panowała religijna i patriotyczna atmosfera. W 1882 r. wraz z rodziną przeniósł się do Lwowa, gdzie rozpoczął naukę w gimnazjum. Ukończył szkołę wojskową w Koszycach oraz w Hranicach. Studiował

na Akademii Technicznej w Wiedniu na wydziale artylerii. Został mianowany na stopień podporucznika i rozpoczął służbę w Armii Austro-Węgier. W 1903 r. ożenił się z Aleksandrą Salą, a w 1906 r. urodził im się syn - Eryk.

W kolejnych latach awansował na stopień kapitana i majora. Po wystąpieniu z wojska podjął pracę społeczną oraz działał w ruchu spółdzielczym. Zajął się wówczas militaryzacją Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” oraz spolszczeniem ruchu skautowskiego i przekształceniem go w harcerstwo. To Józef Haller opracował wzór Krzyża Harcerskiego.

fot: <https://dzieje.pl>

Od początku I Wojny Światowej brał czynny udział w formowaniu Legionu Wschodniego we Lwowie. Legion ten uległ jednak rozwiązaniu po odmowie złożenia przysięgi na wierność austriackiemu cesarzowi. Pod koniec września 1914 r. objął stanowisko dowódcy 3 Pułku Legionów Polskich i na terenie Karpat Wschodnich walczył z wojskami rosyjskimi. Następnie przekazał dowództwo 3 Pułku i pozostał w 2 Brygadzie jako oficer dyspozycyjny dowódcy. W marcu 1915 r. awansował na stopień pułkownika. W 1916 r. wszedł w skład Rady Pułkowników i został dowódcą II Brygady Legionów Polskich, a w następnym roku złożył przysięgę na wierność cesarzowi niemieckiemu – Wilhelmowi II. W 1918 r. po przebicciu frontu austriacko-rosyjskiego, połączył się na terenie Rosji z polskimi formacjami. Został dowódcą nowo sformowanej 5 Dywizji Strzelców Polskich. Od 28 marca 1918 r. dowodził na Ukrainie II Korpusem Polskim, a w kwietniu otrzymał nominację na stopień generała. Po przegranej bitwie z Niemcami pod Kaniowem przedostał się do Moskwy, a z niej do Francji. W 1918 r. został dowódcą armii polskiej, którą od koloru mundurów, nazywano Błękitną Armią. Do Polski, razem ze swoją Armią, wrócił w 1919 r.

W Warszawie witano go jak narodowego bohatera. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej, a następnie został przeniesiony na granicę niemiecką i mianowany dowódcą Frontu Północno-Zachodniego. W październiku 1919 r. został dowódcą Frontu Pomorskiego, którego zadaniem było przejście Pomorza po ustaleniach Traktatu Wersalskiego. 10 lutego 1920 r. generał Haller przybył wraz z najważniejszymi urzędnikami ówczesnej Rzeczypospolitej do Pucka, by dokonać symbolicznych zaślubin Polski z morzem. Podczas wojny polsko-bolszewickiej w 1920 r. dowodził Frontem Północnym, został członkiem Rady Obrony Państwa. Następnie pełnił różne funkcje administracyjne. Przez ponad rok był posłem na Sejm, lecz w 1923 r. zrezygnował z mandatu poselskiego. W tym czasie aktywnie działał w PCK. W 1936 roku należał do organizatorów antyrządowego Frontu Morges. W czasie II Wojny Światowej udał się do Rumunii, a następnie do Francji. Wszedł w skład rządu gen. Władysława Sikorskiego. Wyjechał do Stanów Zjednoczonych, aby zachęcić tamtejszą Polonię do walki z okupantem. Po klęsce Francji udał się do Wielkiej Brytanii, gdzie w latach 1940–1943 pełnił funkcję Ministra Oświaty w Polskim Rządzie na Uchodźstwie. Po wojnie zamieszkał w Londynie i tam spędził swoje ostatnie lata życia. Zmarł 4 czerwca 1960 r. Został pochowany na cmentarzu Gunnersbury. Jego szczątki zostały przewiezione do Polski 23 kwietnia 1993 r. i złożone w kościele św. Agnieszki w Krakowie.

Józef Haller otrzymał wiele odznaczeń, do najważniejszych należał Order Orła Białego, Krzyż Srebrny Orderu Virtuti Militari oraz Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski.

Mateusz Milczarek

źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Józef_Haller
<https://dzieje.pl/aktualnosc/140-lat-temu-urodzil-gen-jozef-haller-tworca-blekitnej-armii>

Zaczęło się w Skierniewicach

28 czerwca 1919 r. w Wersalu koło Paryża podpisano traktat pokojowy kończący I wojnę światową. Na jego podstawie Pomorze miało wrócić do Polski. Niemcy zwlekali z oddaniem owych ziem, dlatego Józef Piłsudski dnia 23 października 1919 r. rozkazał utworzyć Front Pomorski z siedzibą w byłym pałacu cesarskim

w Skierniewicach. Jego dowódcą został gen. Józef Haller, który 25 października 1919 r. rozpoczął służbę na nowym stanowisku. Szefem sztabu został płk. Adam Nieniewski.

gen. Józef Haller w dawnym pałacu cesarskim w Skierniewicach.

Dowództwo frontu musiało podjąć wiele ważnych decyzji dotyczących m.in. wcielenia oddziałów wojskowych w skład frontu, ustalenia terminów przejmowania poszczególnych ziem na Pomorzu oraz sposobów działania, gdyby Niemcy stawiali opór.

gen. Haller ze sztabem przed wyruszeniem ze Skierniewic

17 stycznia 1920 r. tj. tydzień po wejściu w życie traktatu wersalskiego, wojska gen. Hallera wkroczyły na teren Pomorza. „Wojska obu stron – pisze Hieronim Kroczyński - miały wykonywać ruchy tylko w dzień od godz. 6 do 18 w taki sposób, żeby między wycofującymi się wojskami niemieckimi i wkraczającymi wojskami polskimi nie było bezpośredniego kontaktu. Operacja miała być wykonana w dwóch fazach: I – do Grudziądza włącznie – 7 dni, II – reszta terenu do morza – 10 dni.”

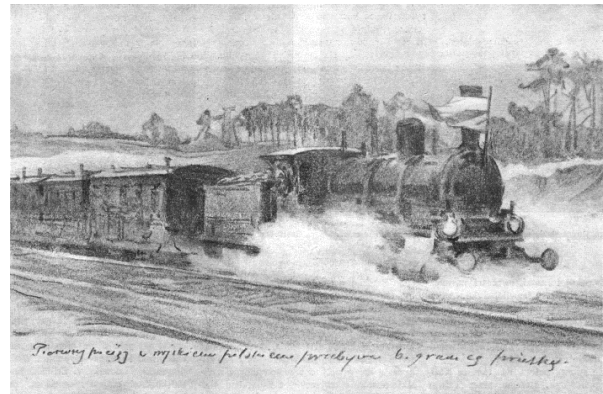
Fazę I wykonać miał Front Wielkopolski oraz Front Pomorski, natomiast fazę II wyłącznie Front Pomorski. Podczas tej kampanii w Gniewkowie doszło do jedyne go starcia

zbrojnego z Niemcami. Zginął tam 1 żołnierz, a 9 zostało rannych. 18 stycznia wojsko płk. Skrzyńskiego przybyło do Torunia. Miasto to, w okresie przejmowania Pomorza Nadwiślańskiego było główną kwaterą gen. Józefa Hallera. Sukcesywnie przejmowano kolejne miasta: Bydgoszcz (20.01.), Chełmżę (21.01.), Grudziądz (23.01.), Gniew (27.01.), Starogard (29.01.), Tczew (30.01.).

https://pl.wikipedia.org/wiki/Gęstość_zaludnienia

10 lutego 1920 r. gen. Józef Haller przyjechał pociągiem specjalnym do Pucka na symboliczne zaślubiny Polski z morzem.

Tygodnik Ilustrowany Nr 6, 7 lutego 1920 r.

Gen. Józef Haller pierwszy raz w Skierniewicach był 10 lipca 1919 r. Po uroczystościach powitalnych udał się na pola pod Dębową Górę w celu dokonania przeglądu stacjonującej tu VII Dywizji Piechoty. Był też 18 marca 1920 r. na uroczystym pożegnaniu zdemobilizowanych żołnierzy – obywateli amerykańskich polskiego pochodzenia. Odbyła się wówczas defilada z udziałem Józefa Piłsudskiego.

Więcej informacji o gen Józefie Hallerze oraz jego armii można znaleźć w Muzeum Historycznym Skierniewic.

Mateusz Milczarek

Źródło: Cz. Skonka „Na szlakach błękitnego generała” H. Kroczyński, „Zaślubiny Polski z morzem” Tygodnik Ilustrowany Nr 6, 7 lutego 1920 r.

„Hallerówka”

Hallerówka to drewniana willa od 1924 r. należąca do Józefa Hallera i jego rodziny. Aktualny adres to: Władysławowo, ul. Morska 6. Ziemię pod budowę tego domu zakupił ppłk. Henryk Bagiński od Leona Torlińskiego, mieszkańca Wielkiej Wsi, a następnie przekazał ją generałowi.

To na cześć Józefa Hallera, lotnisko powstające wokół jego posiadłości nazwano Hallerowem. Generał wypoczywał tam w okresie letnim w towarzystwie harcerzy oraz młodzieży należącej do różnych organizacji. Po zakończeniu II wojny światowej budynek ten pełnił różne funkcje. Początkowo zarząd Miasta Władysławowa przeznaczył go na mieszkania komunalne. W 1981 roku stał się siedzibą Zarządu Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. Znajdowała się w nim izba pamięci Hallera, a od 2000 roku Centrum Pamięci gen. Józefa Hallera i Błękitnej Armii.

źródło: <http://wladyslawowo.pl>

W czerwcu 2013 r. „Hallerówka” stała się oddziałem Muzeum Ziemi Puckiej im. Floriana Ceynowy w Pucku. Na stałej ekspozycji pt. Gen. Józef Haller na Pomorzu – Dla Ciebie Polsko i dla Twej Chwały oraz Życie i służba gen. J. Hallera (1873-1960) możemy obejrzeć pamiątki dotyczące generała oraz Błękitnej Armii oraz jego rzeczy osobiste, подарowane przez synową – Izabellę Haller.

Od 2017 r. można zwiedzać również tzw. „Adiutantówkę” zwaną Błękitnym Domkiem. Budynek ten był letnią willą adiutanta gen. J. Hallera – kpt. Jana Dworzańskiego.

Na zaproszenie generała, wypoczywali w niej harcerze oraz członkowie hallerowskich drużyn błękitnych.

źródło: <http://muzeumpuck.pl/oddzialy/hallerowka/>

Mieści się tam stała wystawa pt. Na lotnisku u Hallera – historia letniego wypoczynku na Ziemi Puckiej od końca XIX wieku do 1989 r.

Samanta Kościńska

źródło: <http://muzeumpuck.pl/oddzialy/hallerowka/>

Pierścień Hallera

Pierścień Hallera jest najwyższym wyróżnieniem Ligi Morskiej i Rzecznej, przyznawanym osobom i instytucjom za wybitne zasługi dla budowy i rozwoju Polski Morskiej. Zaprojektował go Bogdan Pietruszka, posiada kształt sygnetu i został wykonany z 14,2 g srebra i 6,5 g złota.

źródło: <https://odznaczenia.pl>

Pięć pierwszych pierścieni wykonali gdyńscy jubilerzy: Mirosław Ditberner, Edmund Różanek i Zygmunt Śniatecki. Nawiązują do pierścieni otrzymanych przez Józefa Hallera 10 lutego 1920 r. od dr Józefa Wybickiego - prawnuka twórcy naszego hymnu narodowego jako dar gdańskiej Polonii.

Po raz pierwszy to wyróżnienie zostało nadane w dniu 10 lutego 1995 roku w Pucku z okazji pierwszego święta Ligi Morskiej na zgroma-

dzeniu Ziemi Puckiej. Pierścień Hallera otrzymali wówczas:

1. Prezydent **Lech Wałęsa**,
2. Kardynał **Józef Glemp**,
3. dowódca MW RP wiceadmirał **Romuald Waga**,
4. Miasto Puck,
5. Dla wszystkich obywateli Narodu Polskiego - *do przechowania przez Centralne Muzeum Morskie.*

W kolejnych latach Pierścieniem Hallera zostali wyróżnieni m.in.: papież **Jan Paweł II**, hm **Witold Bublewski**, kpt. ż.w. **Daniel Duda**, **Elżbieta Marszałek**, **Maciej Płażyński** - Marszałek Sejmu RP, **Bronisław Komorowski** - Prezes LMiR, **Antoni Szarmach** - Prezes Oddziału Ligi Morskiej i Rzecznej w Kołobrzegu, **Lech Kaczyński** - Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, **Paweł Adamowicz** - Prezydent Miasta Gdańska, **Marek Padjas** - wiceprezes ZG LMiR, **Adam Reszka** - działacz LMiR Okręgu Mazowieckiego, ks. arcybiskup **Sławoj Leszek Głódź** - Metropolita Gdański, **Andrzej Duda** - Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

W 2009 r. Pierścień Hallera z numerem 101 otrzymał **Jerzy Kwaczyński** - prezes Zachodniomazowieckiego Okręgu LMiR w Żyrardowie.

Drugim honorowym odznaczeniem przyznawanym przez Ligę Morską i Rzeczną jest Krzyż Pro Mari Nostro.

Maciej Skolmowski

źródło: Pierścień Hallera - Liga Morska i Ruczna - Sprint SA

Szkoły morskie i żeglugi śródlądowej

Jak wiadomo, przed nami-gimnazjalistami i ósmoklasistami trudny życiowy wybór, a mianowicie wybór nowej szkoły. Nasze plany dotyczące wymarzonego zawodu oraz przyszłego życia są ogromne. Każdy z nas szuka odpowiedniej placówki, która ma interesujący kierunek nauczania. Dla osób niezdecydowanych prezentuję Szkoły Morskie oraz Szkoły Żeglugi Śródlądowej w Polsce.

1. Zespół Szkół Morskich im. Bohaterskich Obrońców Westerplatte w Gdańsku

Szkoła kształci w kierunkach:

- Technik eksploatacji portów i terminali
- Technik żeglugi śródlądowej
- Technik mechanik okrętowy

- Technik nawigator morski

2. Zachodniopomorskie Centrum Edukacji Morskiej i Politechnicznej w Szczecinie

- Technik informatyk z elementami informatyki morskiej

- Technik budowy jednostek pływających

- Technik żeglugi śródlądowej

- Technik nawigator morski

- Technik mechanik okrętowy

3. Zespół Szkół Morskich im. Polskich Rybaków i Marynarzy w Kołobrzegu

- Technik eksploatacji portów i terminali

- Technik nawigator morski

- Technik mechanik okrętowy

4. Zespół Szkół Morskich im. inż. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Świnoujściu

- Technik nawigator morski

- Technik mechanik okrętowy

- Technik budowy jednostek pływających

5. Zespół Szkół Morskich w Darłowie

- Technik nawigator morski

- Technik mechanik okrętowy

6. Zespół Szkół Żeglugi Śródlądowej im. Bohaterów Westerplatte w Kędzierzynie-Koźlu

- Technik żeglugi śródlądowej

7. Zespół Szkół Zawodowych im. Sandora Petöfi w Ostródzie

- Technik budowy jednostek pływających

- Technik żeglugi śródlądowej

8. Zespół Szkół Żeglugi Śródlądowej im. kmdr. Bolesława Romanowskiego w Nakle nad Notecią

- Technik żeglugi śródlądowej

- Technik eksploatacji portów i terminali

9. Technikum Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu

- Technik żeglugi śródlądowej

Szkoły morskie cieszą się dużym zainteresowaniem wśród młodzieży. Po ukończeniu szkoły i odbyciu nadzorowanej praktyki morskiej, dają możliwość uzyskania stopni oficerskich, natomiast w przyszłości ciekawą pracę i szansę przeżycia morskiej przygody.

Mateusz Milczarek

źródło: www.google.com

Skład redakcyjny: członkowie Szkolnego Koła Ligi Morskiej i Rzecznej z klasy IIIB gimnazjalnej / Młodzieżowy Klub Korespondentów „Kilwater”

Opiekun: p. Grażyna Haude